

राज्यात १७ शाश्वत विकास ध्येयांची
(Sustainable Development Goals) आणि
१६९ लक्ष्ये (Targets) यांची कालमर्यादेत पूर्तता
करण्यासाठी मार्गदर्शक सूचना-

महाराष्ट्र शासन

नियोजन विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक - संकीर्ण-२०१९/ प्र.क्र. ६१/का-१४१२,

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,

दिनांक : १ ऑक्टोबर, २०१९.

शासन परिपत्रक :

संयुक्त राष्ट्र संघ (United Nations) कडून निश्चित करण्यात आलेली १७ “शाश्वत विकास ध्येये (Sustainable Development Goals)” आणि १६९ लक्ष्ये (Targets) यांची कालमर्यादेत पूर्तता करणे, ही केंद्र शासन व राज्य शासनाची जबाबदारी आहे.

२. केंद्र शासनाच्या सांख्यिकी आणि कार्यक्रम अंमलबजावणी मंत्रालयाकडून (MoSPI) १७ शाश्वत विकास ध्येये (Sustainable Development Goals) आणि १६९ लक्ष्ये (Targets) यांची २०३० पर्यंत पूर्तता करण्यासाठी ३०६ “राष्ट्रीय निर्देशक (National Indicators)” निश्चित करून देण्यात आली असून त्यांची संबंधित मंत्रालयामार्फत व विभागांमार्फत अंमलबजावणी करण्यासाठी “निती आयोग” (NITI Aayog) च्या मार्गदर्शनाखाली योजनाबद्धरित्या मार्गक्रमण सुरू करण्यात आले आहे. या पार्श्वभूमीवर १७ शाश्वत विकास ध्येये (Sustainable Development Goals) आणि १६९ लक्ष्ये (Targets) यांची २०३० पर्यंत राज्यात परिणामकारक अंमलबजावणी, मुल्यमापन व नियंत्रण करण्यासाठी प्रशासकीय विभागांमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या (i)केंद्र पुरस्कृत / केंद्र सहाय्यित योजना / केंद्रीय क्षेत्र योजना (Centrally Sponsored / Centrally Assisted Schemes / Central Sector Schemes), (ii) राज्यस्तरीय योजना (State Level Schemes) व (iii) जिल्हास्तरीय योजना (District Level Schemes) यांची १७ शाश्वत विकास ध्येये (Sustainable Development Goals) आणि १६९ लक्ष्ये (Targets) यांच्याशी सांगड (Mapping) घालण्याची कार्यवाही करण्याबाबत नियोजन विभागाकडून प्रशासकीय विभागांना वेळोवेळी कळविण्यात आलेले आहे.

३. निती आयोगाने (NITI Aayog) या १७ शाश्वत विकास ध्येये (Sustainable Development Goals) आणि १६९ लक्ष्ये (Targets) याबाबत विविध राज्यांकडून करण्यात आलेल्या कार्यवाहीचा आढावा घेण्यासाठी “SDG India Index” तयार केला असून त्यामध्ये राज्यांनी केलेल्या स्पर्धात्मक कामगिरीचा विचार करून त्यांना गुणांकन दिले जात आहे. हा “SDG India Index” निती आयोगाच्या <http://niti.gov.in> या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.

४. केंद्र शासनाच्या सांख्यिकी व कार्यक्रम अंमलबजावणी मंत्रालयाने (MoSPI) केंद्र पुरस्कृत / केंद्र सहाय्यित योजना / कार्यक्रम, केंद्रीय क्षेत्र योजना (Central Sector Schemes) यांची १७ शाश्वत विकास ध्येये (Sustainable Development Goals) आणि १६९ लक्ष्ये (Targets) तसेच ३०६ राष्ट्रीय निर्देशक (National Indicators) यांच्याशी सांगड (Mapping) घातली आहे. राज्यस्तरावर आगामी

काळात अर्थसंकल्पीय विवरणपत्र तयार करताना १७ शाश्वत विकास ध्येये (Sustainable Development Goals) आणि १६९ लक्ष्ये (Targets) निश्चित कालावधीत साध्य होण्यासाठी किती निधी राज्य व जिल्हास्तरावर संबंधित योजना / कार्यक्रमांकरिता राखून ठेवण्यात येत आहे, याचीही माहिती नियोजन विभागाकडून संकलित करण्यात येणार आहे. तसेच, या १७ शाश्वत विकास ध्येये (Sustainable Development Goals) आणि १६९ लक्ष्ये (Targets) यांची राज्यात कालबद्धरित्या अंमलबजावणी करण्यासाठी “नोडल विभाग (Nodal Department)” म्हणून “नियोजन विभाग” कार्यरत राहणार असून “अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय (Directorate of Economics & Statistics)” हे माहितीचे सूसूत्रीकरण करणे, प्रमाणीकरण (Standardization) करणे, राज्याची स्वतःची “राज्य निर्देशक चौकट (State Level Indicators)” तयार करणे, सांख्यिकी माहिती पुरविणे या जबाबदाऱ्या नियोजन विभागाच्या मार्गदर्शनाखाली पार पाडणार आहे.

५. संयुक्त राष्ट्राने (United Nations) निश्चित केलेली १७ शाश्वत विकास ध्येये (Sustainable Development Goals) आणि १६९ लक्ष्ये (Targets) तसेच ३०६ राष्ट्रीय निर्देशक (National Indicators) यांची माहिती नियोजन विभागाच्या <https://plan.maharashtra.gov.in/> या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे. या १७ शाश्वत विकास ध्येये (Sustainable Development Goals) आणि १६९ लक्ष्ये (Targets) यांची केंद्र पुरस्कृत / केंद्र सहाय्यित योजना / केंद्रीय क्षेत्र योजना (Centrally Sponsored / Centrally Assisted Schemes / Central Sector Schemes) यांच्याशी सांगड घालण्याचे काम केंद्र शासनाच्या सांख्यिकी व कार्यक्रम अंमलबजावणी मंत्रालयाकडून (MoSPI) पूर्ण करण्यात आलेले आहे. त्याच धर्तीवर या १७ शाश्वत विकास ध्येये (Sustainable Development Goals) आणि १६९ लक्ष्ये (Targets) यांची (i) राज्यस्तरीय योजना (State Level Schemes) व (ii) जिल्हास्तरीय योजना (District Level Schemes) यांच्याशी सांगड (Mapping) घालण्याबाबत नियोजन विभागाच्या योजना माहिती प्रणालीवर (MP-SIMS) कार्यवाही सुरु असून त्याची अद्ययावत माहिती “प्रपत्र-१ (Proforma-१)” मध्ये देण्यात आलेली आहे. यासंदर्भात प्रशासकीय विभागांनी खालीलप्रमाणे कार्यवाही प्राधान्याने पूर्ण करण्याची आवश्यकता आहे :-

५.१ प्रशासकीय विभागाकडून राबविण्यात येत असलेल्या (i) राज्यस्तरीय योजना (State Level Schemes) व (ii) जिल्हास्तरीय योजना (District Level Schemes) यांची १७ शाश्वत विकास ध्येये (Sustainable Development Goals) आणि १६९ लक्ष्ये (Targets) यांच्याशी सांगड घालावयाची असल्याने प्रत्येक प्रशासकीय विभागाने त्यांच्या सह सचिव / उप सचिव (अर्थसंकल्प) यांना “नोडल अधिकारी (Nodal Officer)” म्हणून घोषित करून त्यांचे नाव, पदनाम, दूरध्वनी क्रमांक/ भ्रमणध्वनी क्रमांक, ई-मेल याबाबतची माहिती sunil.shinde&c@nic.in या ई-मेल वर नियोजन विभागास सादर करावी.

५.२ प्रशासकीय विभागाचे “सह सचिव / उप सचिव (अर्थसंकल्प)” हे नियोजन विभागाच्या योजना माहिती प्रणालीवर (MP-SIMS) अर्थसंकल्पाशी संबंधित माहिती भरण्यासाठी प्रामुख्याने जबाबदार असल्याने नियोजन विभागाच्या पत्र क्र. एसडीजी-२०१९/प्र.क्र.३६/का-१४१२, दि.१६ जुलै, २०१९ अन्वये कळविल्याप्रमाणे पुढील काळात अ) अर्थसंकल्पीय तरतूदीचे वितरण, ब) पुरवणी मागण्यांच्या निधीचे वितरण करताना नियोजन विभागाच्या “योजना माहिती प्रणाली

(MP-SIMS)” वरील १७ शाश्वत विकास ध्येये (Sustainable Development Goals) आणि १६९ लक्ष्ये (Targets) यांची (i)राज्यस्तरीय योजना (State Level Schemes) व (ii)जिल्हास्तरीय योजना (District Level Schemes) यांच्याशी “सांगड (Mapping)” घालण्याची कार्यवाही दि. ३० ऑक्टोबर, २०१९ पर्यंत पूर्ण करावी. तसेच, ही कार्यवाही पूर्ण केली असून त्यास प्रभारी सचिवांची मान्यता घेतली असल्याचे नमूद करून तशी माहिती नियोजन विभागास सादर करावी. याप्रमाणे कार्यवाही पूर्ण केलेली असल्याशिवाय प्रशासकीय विभागांमार्फत सादर करण्यात आलेल्या अर्थसंकल्पीय तरतूदीचे वितरण, पुरवणी मागण्यांच्या निधीचे वितरण इ. बाबतच्या प्रस्तावांस नियोजन विभागाकडून सहमती दिली जाणार नाही.

६. केंद्र शासनाच्या सांख्यिकी व कार्यक्रम अंमलबजावणी मंत्रालय (MoSPI) आणि निती आयोग (NITI Aayog) यांचेकडून निश्चित करण्यात आलेली १७ शाश्वत विकास ध्येये (Sustainable Development Goals) आणि १६९ लक्ष्ये (Targets) कालमर्यादेत पूर्ण करण्याकरिता संबंधित प्रशासकीय विभागाने त्यांच्या (i) राज्यस्तरीय योजना (State Level Schemes) व (ii) जिल्हास्तरीय योजना (District Level Schemes) संदर्भात किमान ३ “राज्य निर्देशक (State Indicators)” निश्चित करून दि. ३१ ऑक्टोबर, २०१९ पर्यंत नियोजन विभागाच्या “योजना माहिती प्रणालीवर (MP-SIMS)” भरावेत. “राज्य निर्देशक (State Indicators)” निश्चित करण्याबाबत केंद्र शासनाच्या सांख्यिकी व कार्यक्रम अंमलबजावणी मंत्रालयाकडून (MoSPI) मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत. त्याची प्रत आपणास या विभागाच्या समक्रमांक दि.०९ ऑगस्ट, २०१९ च्या पत्रान्वये पाठविण्यात आलेल्या आहेत. तरी उपरोक्त मार्गदर्शक सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करून या १७ शाश्वत विकास ध्येयांची (Sustainable Development Goals) आणि १६९ लक्ष्ये (Targets) यांची कालमर्यादेत पूर्तता करण्याकरिता संबंधित प्रशासकीय विभागाकडून कसोशीने प्रयत्न होणे आवश्यक राहिल.

७. महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर सदर परिपत्रक उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०१९१००३१६४८२०८०१६ असा आहे. हे परिपत्रक डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(देबाशिष चक्रवर्ती)

अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव,
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
३. मा. मंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे खाजगी सचिव,
४. मा. राज्यमंत्री { गृह (ग्रामीण), वित्त व नियोजन } यांचे खाजगी सचिव,
५. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/विधानसभा, विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई,
६. मा. विधानपरिषद/विधानसभा सदस्य, विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई,
७. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई,

८. महालेखापाल (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर,
९. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर,
१०. अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
११. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१२. सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
१३. नियोजन विभागातील सर्व सह सचिव/उप सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
१४. नियोजन विभागातील सर्व विकासक्षेत्र कार्यासने,
१५. निवडनस्ती (का-१४१२), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,